

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за осигурање Републике Српске
Бања Лука

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

Бана Милосављевића 8/II
e-mail azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
тел/факс: +387 51 228-910, 228-920

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

ИЗВЈЕШТАЈ
о стању у сектору осигурања
Републике Српске
за период од 01.01.2010. до 31.12.2010. године

Бања Лука, мај 2011. године

САДРЖАЈ

УВОД.....	3
1. ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР ЗА ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ....	4
2. УЧЕСНИЦИ НА ТРЖИШТУ ОСИГУРАЊА	6
2.1. Друштва за осигурање	6
2.1.1. Власничка структура	7
2.1.2. Људски ресурси.....	7
2.2. Посредници у осигурању	8
2.3. Заштитни фонд Републике Српске.....	9
2.4. Омбудсман у осигурању- заштита потрошача.....	9
3. ПОРТФЕЉ ОСИГУРАЊА	10
3.1. Обрачуната премија	10
3.2. Структура премије	13
3.3. Тржишно учешће	15
4. РЈЕШАВАЊЕ ОДШТЕТНИХ ЗАХТЈЕВА.....	17
4.1. Животно осигурање	17
4.2. Неживотно осигурање	17
5. БИЛАНСНА СТРУКТУРА	20
5.1. Биланс стања.....	20
5.2. Биланс успјеха	28
6. ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА	31
ЗАКЉУЧАК.....	33

УВОД

Извјештај о стању сектора осигурања у Републици Српској за 2010. годину, припремљен је у складу са чланом 9. Закона о друштвима за осигурање.

У 2010. години 11 друштава за осигурање, која имају сједиште у Републици Српској, остварило је обрачунату премију од 122,6 милиона КМ. Укупна актива сектора осигурања износила је на дан 31.12.2010. године 245 милиона КМ. Са нето добитком у укупном износу од 15,6 милиона КМ је пословало 10 друштава за осигурање, а губитак од 2,8 милиона КМ исказало је 1 друштво. У овој дјелатности било је запослено 1.177 радника.

У периоду 2007.-2010. година позиција области осигурања у односу на укупни финансијски сектор се побољшала, што се види из података у наредној табели:

Дијелови сектора финансијских услуга	2007		2008		2009		2010		Индекс раста активе 2007.=100
	Актива	Удио	Актива	Удио	Актива	Удио	Актива	Удио	
	(у мил. КМ)	(%)	(у мил. КМ)	(%)	(у мил. КМ)	(%)	(у мил. КМ)	(%)	
<i>Банке</i>	5.379	84,22	5.749	88,5	5.381	86,57	5.268	85,41	97,93
<i>Затворени инвестициони фондови</i>	566	8,86	218	3,36	287	4,61	372	6,03	65,72
<i>Осигуравајућа друштва</i>	190	2,97	212	3,26	223	3,64	245	3,97	128,94
<i>Микрокредитне организације</i>	252	3,95	311	4,79	317	5,10	280	4,54	111,11
<i>Лизинг друштва</i>	0	0	6	0,09	5	0,08	3	0,05	
Укупно за сектор	6.387	100	6.496	100	6.216	100	6.168	100	96,57

Извор: Агенција за банкарство РС, Комисија за ХОВ, Агенција за осигурање РС

Финансијски сектор РС, слично другим транзицијским земљама карактерише изразита банкоцентричност. Небанкарске финансијске институције управљају са свега 14,59% активе. Ипак, у анализираном периоду једино су друштва за осигурање забиљежила континуирани раст активе, номинално и са становишта учешћа у укупној активи финансијског сектора.

1. ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР ЗА ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Друштва за осигурање у Републици Српској у свом пословању примјењују више различитих системских прописа, што представља основни законодавни оквир, како за њихово функционисање, тако и за провођење надзора.

Надзор сектора осигурања у складу са својим законским овлашћењима, врши Агенција за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција). Због укупног корпоративног и финансијског статуса, друштва за осигурање подлијежу и другим аспектима надзора, који врше остале надзорне институције.

Законодавни оквир тржишта осигурања у Републици Српској чине су слиједећи прописи:

1. Закон о друштвима за осигурање („Службени гласник РС“ број: 17/05, измјене 01/06, 64/06 и 74/10),
2. Закон о осигурању од одговорности за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности – Пречишћен текст („Службени гласник РС“ број: 102/09),
3. Закон о посредовању у осигурању („Службени гласник РС“ број: 17/05, измјене 64/06 и 106/09),
4. Закон о привредним друштвима („Службени гласник РС“ број: 127/08, измјене 58/09),
5. Закон о рачуноводству и ревизији („Службени гласник РС“ број: 36/09),
6. Закон о тржишту хартија од вриједности („Службени гласник РС“ број: 92/06, измјене 34/09),
7. Закон о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, „Службени гласник РС“ број: 17/93, 03/96, 39/03, 74/04),
8. Закон о Агенцији за осигурање у БиХ („Службени гласник БиХ“ број: 12/04),
9. Подзаконски прописи које је Агенција усвојила на основу закона из области осигурања и добровољног пензијског осигурања.

У оквиру сектора регулисано је и оснивање и функционисање добровољних пензијских фондова. Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима, усвојен је у 2009. години, а надлежност за регулативу и надзор у овој области дата је Агенцији. Регулаторни оквир области добровољног пензијског осигурања чине и подзаконски пропис, које је у складу са својим овлашћењима донијела Агенција, а којим је детаљније прописано пословање добровољних пензијских фондова.

Законски оквир тржишта осигурања је детаљније разрађен кроз бројне подзаконске акте Агенције, којима су уведени међународно признати стандарди и правила пословања друштва за осигурање. То се прије свега се односи на капиталну адекватност, солвентност и ликвидност, обрачун и покриће техничких резерви, заштиту потрошача исл. Прописани су минимални стандарди рачуноводствене и актуарске ревизије у дјелатности осигурања, као и садржаји ревизорских и актуарских извјештаја. Кроз извршене извршене измјене и допуне Закона о друштвима за осигурање, уводи се примјена принципа управљања ризицима у

друштвима за осигурање, што би требало да позитивно утиче на стабилност пословања, ефикасније извршавање обавеза из уговора о осигурању, чиме се обезбјеђује боља заштита корисника услуга осигурања.

Законом о друштвима за осигурање прописане су обавезе и начини сарадње Агенције за осигурање Републике Српске са Агенцијом за осигурање Федерације БиХ у области надзора. Ово је посебно значајно имајући у виду да су основане филијале друштава за осигурање у оба ентитета.

С обзиром да је корпоративни статус друштава за осигурање одређен првенствено као отворено акционарско друштво (други облик је друштво за узајамно осигурање), Закон о привредним друштвима и Закон о тржишту хартија од вриједности примјењују се као општи прописи по којима се уређује корпоративно-финансијски статус ових субјеката, осим у дијелу у којем је Закон о друштвима за осигурање прописао посебна правила.

Од великог је значаја примјена међународних рачуноводствених и стандарда финансијског извјештавања, који су на основу закона из области рачуноводства уведени у обавезну примјену. Ради примјене ових прописа Агенција сарађује са Министарством финансија и Савезом рачуновођа и ревизора РС. Министарство финансија је у 2009. години донијело прописе који регулишу финансијско извјештавање друштава за осигурање и то:

- Правилник о садржини и форми финансијских извјештаја друштава за осигурање,
- Правилник о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру друштава за осигурање.

Законом о облигационим односима прописане су опште одредбе уговора о осигурању, као именованог уговора. Овим Законом нису прописане посебне одредбе о врстама уговора о осигурању за поједине класификоване послове осигурања. Имајући у виду позитивна искуства других земаља, у даљем процесу реформе сектора осигурања, овај сегмент би требало детаљније регулисати. За сада су у примјени услови осигурања које свако друштво за осигурање доноси за послове осигурања за које се регистровало.

Законом о Агенцији за осигурање у БиХ, на нивоу Босне и Херцеговине, формирана је државна Агенција са специфичним надлежностима хармонизације прописа, представљања сектора осигурања БиХ према иностранству, сакупљања и обраде статистичких података за осигурање у БиХ и друго.

2. УЧЕСНИЦИ НА ТРЖИШТУ ОСИГУРАЊА

2.1. Друштва за осигурање

На тржишту осигурања Републике Српске у 2010. години пословало је 11 друштава за осигурање, која су према дјелатности осигурања, сједишту и већинском власништву над основним капиталом, представљена у наредној табели:

Табела број 1: Друштва за осигурање

Р.бр.	НАЗИВ ДРУШТВА	СЈЕДИШТЕ	ВЕЋИНСКО ВЛАСНИШТВО
НЕЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ			
1.	Бобар осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	Брчко	домаће
3.	Дрина осигурање А.Д.	Милићи	домаће
4.	Крајина осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
5.	Микрофин осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
6.	Нешковић осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
7.	Осигурање Аура А.Д.	Бања Лука	домаће
8.	Триглав Крајина Копаоник А.Д. за осигурање	Бања Лука	страно
ЖИВОТНО И НЕЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ (КОМПОЗИТНА ДРУШТВА)			
9.	Јахорина осигурање А.Д.	Пале	страно
10.	Дунав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
11.	Grawe осигурање А.Д.	Бања Лука	страно

Извор: Централни регистар ХОВ

Од 11 друштава за осигурање, са сједиштем у Републици Српској, 8 је обављало дјелатност неживотног осигурања, 1 друштво је регистровано само за животно осигурање, а 2 друштва су композитна, односно могу да обавају послове неживотног и животног осигурања.

Са стањем на дан 31.12.2010. године на подручју РС послује и 9 филијала друштва за осигурање из ФБиХ, а 5 друштва из РС има дозволу за филијале у ФБиХ, чиме се обезбјеђује функционисање јединственог економског простора БиХ у дјелатности осигурања.

Ни у овом извјештајном периоду, као ни у претходним годинама, у Републици Српској није било регистровано ниједно друштво за обављање послова реосигурања.

2.1.1. Власничка структура

Према структури власништва над основним капиталом, у 2010. години 7 друштава је било у већинском домаћем власништву, док су 4 друштва за осигурање била у већинском иностраном власништву. Удио страног капитала у укупном капиталу свих друштава за осигурање је износио 36,50%. Посматрано са становишта повезаности структуре власништва и дјелатности осигурања, страни капитал је већински у свим друштвима која обављају животно осигурање и композитним друштвима, те једним друштвом регистрованим за послове неживотног осигурања. Посматрано по домицилним државама већинских иностраних власника, два друштва су у већинском власништву правних и/или физичких лица из Аустрије, док је по једно друштво у већинском власништву лица из Словеније и Србије.

Државно власништво над основним капиталом, према Извјештају Централног регистра хартија од вриједности-књизи акционара, постоји само у Крајина осигурању а.д, и то у проценту од 70,45%. У осталим друштвима нема државног власништва у структури капитала, али у Јахорина осигурању а.д. је евидентирана државна имовина (грађевински објекти) коју ово друштво користи, а што је књижено у ванбилансној евиденцији друштва.

Табела број 2: Власничка структура у друштвима за осигурање

Власништво	Број друштава за осигурање	Учешће у укупном капиталу	Учешће у укупној активи	Учешће у бруто фактурисаној премији
Већинско домаће приватно власништво	6	57.42%	46.98%	46.68%
Већинско домаће државно власништво	1	6.09%	7.09%	5.47%
Већинско страно власништво	4	36.50%	45.93%	47.85%
Укупно	11	100%	100%	100%

Извор: Извјештаји друштава и Централни регистар ХОВ

2.1.2. Људски ресурси

На дан 31.12.2010. године у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској било је запослено 1.177 радника. Поред тога, запослено је још 155 лица у филијалама друштава за осигурање из ФБиХ, која су добила дозволу за рад у Републици Српској. Број и квалификациона структура запослених за период 2008-2010. година представљени су у наредној табели:

Табела број 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање

КВАЛИФИКАЦИЈА	Стање на дан 31.12.2008.		Стање на дан 31.12.2009.		Стање на дан 31.12.2010.		ИНДЕКС 2010/09
	број	%	број	%	број	%	
НК	2	0,22	3	0,32	4	0,34	133,33
ПК	1	0,11	1	0,11	2	0,17	200,00
НС	9	0,97	6	0,65	7	0,59	116,67
КВ	52	5,61	53	5,72	85	7,22	160,38
ССС	449	48,44	486	52,43	635	53,95	130,66
ВКВ	15	1,62	15	1,62	12	1,02	80,00
ВШС	102	11,00	103	11,11	102	8,67	99,03
ВСС	227	24,49	242	26,11	307	26,08	126,86
МР	11	1,19	14	1,51	21	1,78	150,00
ДР	3	0,32	4	0,43	2	0,17	50,00
УКУПНО	871	100	927	100	1177	100	126,97

Извор: Извјештаји друштава

У последње три године на тржишту осигурања присутна је позитивна тенденција раста броја запослених. За разлику од других сегмената финансијског система, број запослених је у односу на претходну годину повећан је за 250 нових радника или 26,97%.

Из презентованих података видљиво је такође континуирано побољшање квалификационе структуре запослених.

У складу са међународним стандардима за функционисање сектора осигурања од посебне важности је обезбјеђење адекватног броја професионално оспособљених актуара. На дан 31.12.2010. године у Регистар овлашћених актуара код Агенције било је уписано 16 лица. Од 2009. године сектор осигурања у овој области у потпуности се ослања на домаће кадровске ресурсе. Основано је Удружење актуара Републике Српске, а у циљу континуиране едукације ових кадрова потребно је обезбиједити сарадњу Агенције, Удружења и високошколских установа.

2.2. Посредници у осигурању

Закључно са 31.12.2010. године у Регистар посредника у осигурању код Агенције уписано је укупно 143 заступника- физичка лица, 28 предузетничких радњи, 10 друштава за заступање и 4 филијале друштава за заступање из ФБиХ. У Републици Српској није регистровано ниједно брокерско друштво.

У складу са измјенама законских прописа у 2011. години банке, микрокредитна друштва и Поште РС треба да почну са обављањем дјелатности посредовања у осигурању. Активности за издавање дозвола су у току. На овај начин значајно ће се унаприједити сегмент посредовања у осигурању у Републици Српској.

2.3. Заштитни фонд Републике Српске

Заштитни фонд Републике Српске је успостављен Законом о обавезном осигурању за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности, као посебно правно лице. Надлежност Фонда је да покрива штете које претрпе жртве саобраћајних незгода, које не могу бити надокнађене системом обавезног осигурања од аутоодговорности (ако је лице које је одговорно за незгоду непознато и ако је незгоду проузроковало неосигурано возило), као и штете када је против друштва за осигурање из РС покренут поступак посебне ликвидације због стечаја или одузимања дозволе.

Сва друштва за осигурање, која обављају осигурање од аутоодговорности су по Закону чланови Заштитног фонда и имају обавезу уплате доприноса Фонду, сразмјерно оствареној премији осигурања од аутоодговорности.

Укупно остварени приходи Заштитног фонда у 2010. години су износили 1.749.346 КМ, од чега се 1.416.451 КМ односи на приходе од доприноса чланова Заштитног фонда, 327.793 КМ је приход од регресних потраживања, а остали приходи (приходи по основу камата) су износили 5.102 КМ. Остварени укупни приходи су мањи за 10,62% у поређењу са истим периодом претходне године.

У наредној табели се даје преглед рјешавања и исплате одштетних захтјева у 2009. и 2010. години, а који се односе на штете на лицима или имовини у саобраћајним незгодама, из надлежности Заштитног фонда. Просјечна вриједност исплаћеног одштетног захтјева у 2010. године износила је 3.461 КМ.

Табела број 4: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду

Одштетни захтјеви	Година 2009	Година 2010
1. Пријављени	415	469
2. Пренесени из претходног периода	192	174
3. Укупан број захтјева (1+2)	607	643
4. Одбијени захтјеви	142	138
5. Обрађени захтјеви без одбијених	291	333
6. Број исплаћених захтјева	289	329
7. Износ исплаћених захтјева	1,065,173	1,138,529

Извор: Извјештај Заштитног фонда

2.4. Омбудсман у осигурању- заштита потрошача

Агенција се заштитом потрошача бавила непосредно и преко Омбудсмана у осигурању.

У 2009. и 2010. години заокружен је правни оквир за дјеловање и рад Омбудсмана у осигурању и формализовани су поступци ради лакшег обраћања потрошача - корисника услуга осигурања.

У извјештајном периоду Канцеларија Омбудсмана запримила је 106 предмета, углавном приговоре, молбе и притужбе осигураника, корисника накнада из осигурања, односно трећих оштећених лица, при чему су доминирали приговори на поступке у исплати накнаде штете из основа аутоодговорности.

Детаљнији подаци о резултатима постигнутим у овом сегменту дати су у Извјештају о раду Агенције за 2010. годину.

3. ПОРТФЕЉ ОСИГУРАЊА

3.1. Обрачуната премија

Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске у 2010. години, коју су остварила друштва са сједиштем у Републици Српској, износила је 122.608.072 КМ. У односу на претходну годину, обрачуната премија у 2010. години је већа за 2,627,717 КМ или за 2,19%.

У наредној табели је дат међународни компаративни преглед основних релативних показатеља везаних за премију, којима се мјери степен развијености тржишта осигурања:

Табела број 5: Премија и макроекономски показатељи (у USD)¹

Земља		Премија/број становника			Премија/БДП (%)			Животно/Укупна премија		
		2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
БиХ	Република Српска	51.15	60.93	59.43	1.43	1.39	1.46	4.69	5.96	6.62
	Федерација БиХ	72.87	87.94	84.49	2.16	2.15	2.23	16.69	17.56	18.16
Аустрија		2,620.50	2,856.80	2,742.70	5.80	5.80	6.00	45.40	45.30	45.05
Бугарска		139.30	178.60	158.40	2.70	2.70	2.50	14.96	13.70	11.88
Грчка		537.90	593.90	581.50	1.90	1.90	2.00	51.53	51.70	52.00
Мађарска		491.90	501.40	398.40	3.50	3.10	3.10	55.62	53.10	50.90
Румунија		135.20	165.00	136.20	1.80	1.80	1.80	19.36	19.80	18.39
Словенија		1,294.80	1,483.90	1,420.00	5.70	5.40	6.00	32.18	31.80	30.36
Србија		103.10	126.10	108.20	1.80	1.90	1.80	10.31	12.20	13.64
Турска		110.80	116.10	105.00	1.70	1.20	1.30	13.08	12.80	14.62
Хрватска		370.70	430.70	401.50	3.30	3.20	2.90	27.29	26.30	26.45
Чешка		631.30	804.40	722.80	3.70	3.50	3.90	41.35	40.60	42.33

Извор: Статистика тржишта осигурања у БиХ, Републички завод за статистику РС, Swiss re

Презентовани подаци показују да је домаћи сектор осигурања, упркос динамичном расту животног осигурања и унапређењу регулаторног оквира, и даље релативно неразвијен.

Однос премије и БДП је знатно нижи у односу на развијена тржишта. Међутим треба имати у виду да међу новим чланицама ЕУ, само код неколико њих (Чешка, Мађарска и Словенија), премија осигурања прелази 3% БДП. Домаће тржиште осигурање заостаје и по параметру премија по становнику. Учешће премије животног осигурања у односу на укупну премију, још не достиже ниво просјека транзицијских земаља ЕУ, а далеко је испод просјека свих чланица ЕУ (око 60%).

За развој сектора осигурања потребни су бројни системски и макроекономски предуслови (економска и монетарна стабилност, порески подстицаји, виши животни стандард, развијена култура осигурања, висок степен повјерења у финансијски сектор, развијено тржиште хартија од вриједности).

У наставку се даје преглед обрачунате премије по друштвима за осигурање:

¹ У вријеме израде овог Извјештаја није била доступна компаративна статистика за 2010. годину.

Агенција за осигурање Републике Српске

Табела број 6: Обрачунате премије по друштвима у периоду 2007-2010. Година

НАЗИВ ДРУШТВА У РС	I-XII 2007.		I-XII 2008.		I-XII 2009.		I-XII 2010.		ИНДЕКС 2010/09
	ОБРАЧУНАТА ПРЕМИЈА У КМ	%	ОБРАЧУНАТА ПРЕМИЈА У КМ	%	ОБРАЧУНАТА ПРЕМИЈА У КМ	%	ОБРАЧУНАТА ПРЕМИЈА У КМ	%	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА РС									
1 Бобар осигурање А.Д.	20,719,041	19.67%	18,232,459	15.54%	18,662,036	15.55%	15,833,834	12.91%	84.85
2 Д.Д. Брчко гас осигурање	5,929,765	5.63%	7,990,130	6.81%	8,903,366	7.42%	12,037,773	9.82%	135.20
3 Дрина осигурање А.Д.	11,850,756	11.25%	12,449,149	10.61%	11,958,700	9.97%	13,623,239	11.11%	113.92
4 Дунав осигурање А.Д.	19,281,956	18.31%	20,993,957	17.89%	19,187,007	15.99%	15,973,747	13.03%	83.25
5 Јахорина осигурање А.Д.	16,355,251	15.53%	17,788,745	15.16%	22,160,656	18.47%	24,164,683	19.71%	109.04
6 Крајина осигурање А.Д.	6,893,447	6.55%	7,898,259	6.73%	7,361,771	6.14%	6,706,856	5.47%	91.10
7 Микрофин осигурање А.Д.	-	-	816,976	0.70%	1,528,633	1.27%	2,219,659	1.81%	145.21
8 Нешковић осигурање А.Д.	11,964,268	11.36%	12,916,734	11.01%	12,270,446	10.23%	11,718,359	9.56%	95.50
9 Осигурање Аура А.Д.	67,464	0.06%	1,631,681	1.39%	1,739,437	1.45%	1,802,871	1.47%	103.65
10 Триглав Крајина Копаоник А.Д. за осигурање	7,312,137	6.94%	9,644,604	8.22%	8,260,452	6.88%	9,599,224	7.83%	116.21
УКУПНО НЕЖИВОТНА РС	100,374,085	95.31%	110,362,693	94.04%	112,032,504	93.38%	113,680,244	92.72%	101.47
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА РС									
1 Грање осигурање А.Д.	4,937,348	4.69%	6,998,819	5.96%	7,947,851	6.62%	8,566,272	6.99%	107.78
2 Дунав осигурање А.Д.							65,050	0.05%	
3 Јахорина осигурање А.Д.							296,506	0.24%	
УКУПНО ЖИВОТНА РС	4,937,348	4.69%	6,998,819	5.96%	7,947,851	6.62%	8,927,828	7.28%	112.33
УКУПНА ПРЕМИЈА РС	105,311,433	100.00%	117,361,512	100.00%	119,980,355	100.00%	122,608,072	100.00%	102.19

Извор: Извештаји друшта

Графикон број 1: Остварена премија/по друштвима за осигурање

Извор: Извјештаји друштава

Седам друштава је у 2010. години у односу на претходну годину остварило пораст премије, док је код четири друштава забиљежено смањење премије.

У 2010. години учешће у укупној премији на тржишту осигурања Републике Српске су оствариле и филијале друштава за осигурање из Федерације БиХ, и то у износу од 18.595.079 КМ, што представља 13,17% у односу на укупну премију од 141.203.151 КМ.

У наставку овог Извјештаја користиће се искључиво подаци и показатељи о друштвима за осигурање из Републике Српске, а у наредној табели се даје само преглед премије филијала друштава из ФБиХ на тржишту осигурања у РС у 2010. години:

Табела број 7: Обрачунате премије по филијалама друштава из ФБиХ у 2010. години

ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ЗА ОСИГУРАЊЕ ИЗ ФБиХ КОЈЕ ПОСЛУЈУ У РС	I-XII 2010. ОБРАЧУНАТА ПРЕМИЈА У КМ	УДИО У УКУПНОЈ ПРЕМИЈИ
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА ФБиХ		
1 Bosna-Sunce osiguranje d.d.	2,959,424	15.92%
2 Camelija osiguranje d.d.	202,088	1.09%
3 Croatia osiguranje d.d.	675,362	3.63%
4 Euroherc osiguranje d.d.	3,084,552	16.59%
5 SARAJEVO osiguranje	2,278,625	12.25%
6 Merkur BH osiguranje	124,052	0.67%
7 Осигурање "VGT" д.д.	3,010,510	16.19%
8 UNIQA osiguranje д.д.	2,012,568	10.82%
9 Зовко осигурање д.д.	623,223	3.35%
УКУПНО НЕЖИВОТНА ФБиХ	14,970,404	80.51%
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА ФБиХ		
1 Croatia osiguranje d.d.	29,200	0.16%
2 Merkur BH osiguranje д.д.	3,353,387	18.03%
3 UNIQA osiguranje д.д.	242,089	1.30%
УКУПНО ЖИВОТНА ФБиХ	3,624,676	19.49%
УКУПНА ПРЕМИЈА ФБиХ	18,595,079	100.00%

Извор: филијале друштава

Из наведеног прегледа је видљиво да се структура остварене премије филијала друштава из ФБиХ у 2010. разликује од структуре премије друштава из РС, у смислу већег учешћа животних осигурања.

3.2. Структура премије

У сљедећој табели је представљена структура обрачунате премије према врстама осигурања у периоду 2007. до 2010. године, с тим да се категорија „остало“, односи на 13 група неживотних осигурања, које у укупној премији појединачно учествују испод једног процента.

Табела број 8: Обрачуната премија према врстама осигурања

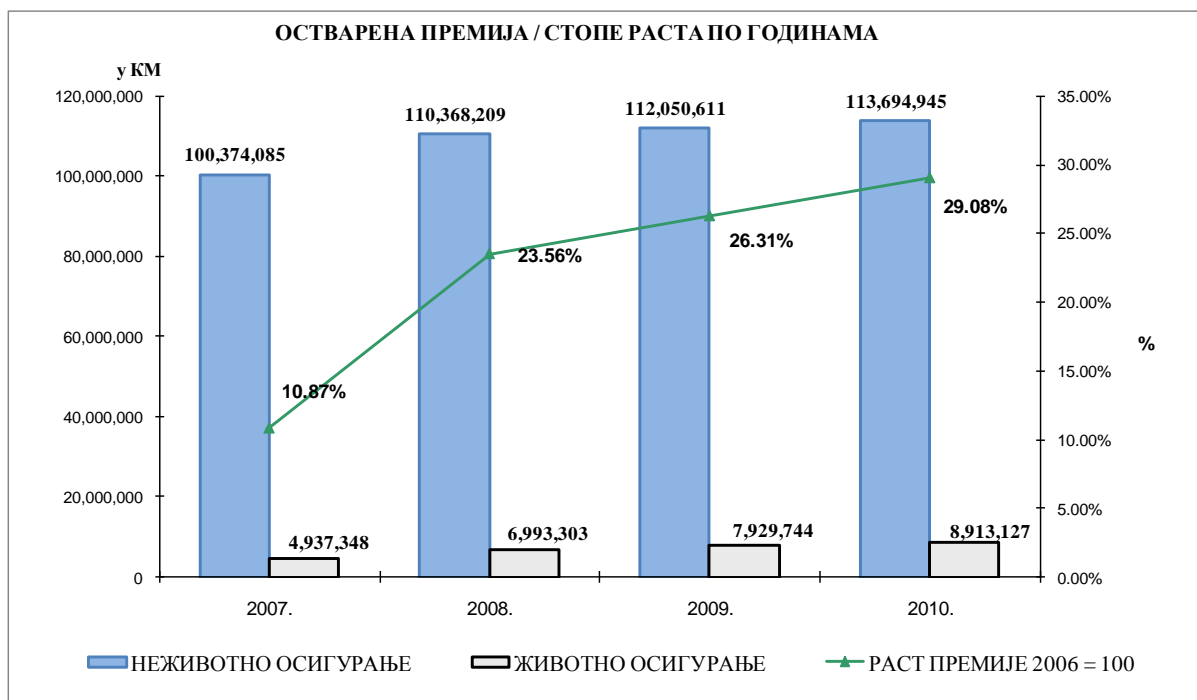
Врста осигурања	2007.		2008.		2009.		2010.		Индекс 20010/09
	Износ	Удио (%)	Износ	Удио (%)	Износ	Удио (%)	Износ	Удио (%)	
Осигурање незгоде	6.232.842	5,92	7.287.487	6,21	6.889.835	5,74	6.992.017	5,70	101,48
Осигурање возила која се крећу по копно осим шинских	6.688.891	6,35	8.529.679	7,27	8.159.199	6,80	8.648.264	7,05	105,99
Осигурање имовине од пожара и природних сила	4.757.583	4,52	5.771.319	4,92	5.686.560	4,74	5.496.520	4,48	96,66
Осигурање осталих штета на имовини	3.643.439	3,46	4.581.902	3,90	4.399.566	3,67	6.261.799	5,11	142,33
Осигурање од одговорност и за м/в	78.056.435	74,12	82.697.958	70,46	85.529.243	71,29	84.611.974	69,01	98,93
Остало	994.895	0,94	1.499.864	1,28	1.386.210	1,16	1.684.369	1,37	121,51
Укупно неживотна	100.374.085	95,31	110.368.209	94,04	112.050.611	93,39	113.694.945	92,73	101,47
Животно осигурање	4.937.348	4,69	6.993.303	5,96	7.929.744	6,61	8.913.127	7,27	112,40
Укупно	105.311.433	100,00	117.361.512	100,00	119.980.355	100,00	122.608.072	100,00	102,19

Извор: Извјештаји друштава

Од укупно обрачунате премије у 2010. години, на неживотно осигурање односило се 113.694.945 КМ или 92,73%. Обрачуната премију животног осигурања износила је 8.913.127 КМ или 7,27%. У односу на претходну годину, обрачуната премија неживотних осигурања је порасла за 1,47%, а премија животних осигурања за 12,40%². У периоду 2007.– 2010. година укупна премија је порасла за 29,08%, а премија животног осигурања готово је удвостручена, што је једна од значајних карактеристика тржишта осигурања у Републици Српској.

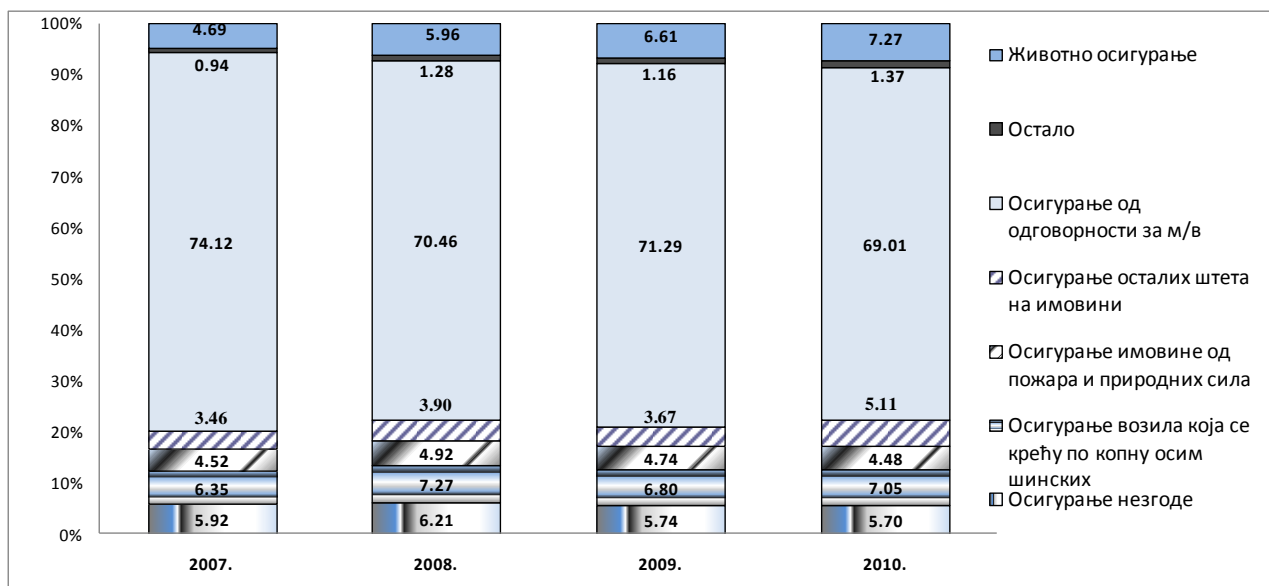
У наставку се даје низ графичких илустрација структуре бруто премије у РС.

² Разлика у проценту учешћа и индексу раста животних осигурања у односу на податке из табеле премије по друштвима односи се на учешће осигурања незгоде код Ггаве осигурања а.д.

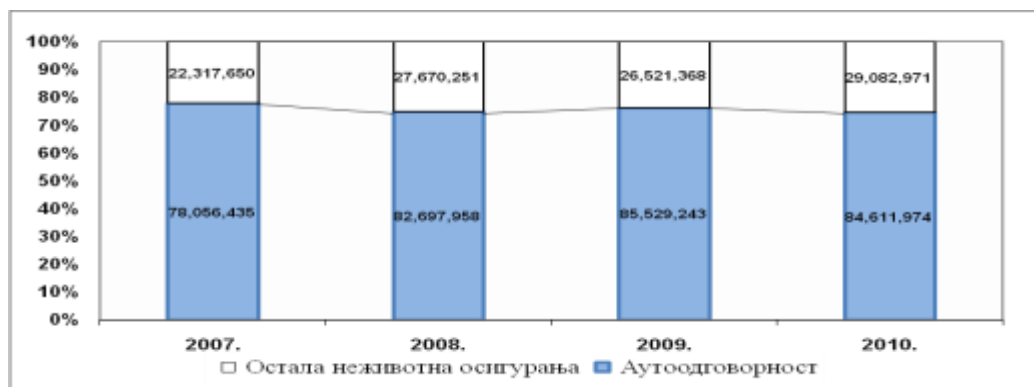
Графикон број 2: Остварена премија/стопа раста по годинама

Извор: Извјештаји друштава

Графикон број 3: Структура премија

Извор: Извјештаји друштава

Графикон број 4: Остварена премија

Извор: Извјештаји друштава

Као што се види из података о апсолутним износима и графичког приказа релативних односа, структура премије се постепено мијења. На осигурање од аутоодговорности у 2007. години односило се 74,12% укупне премије, док у 2010. години тај проценат износи 69,01%. Што је тржиште осигурања неразвијеније, то више доминирају различити облици обавезног осигурања, као што је у овом случају осигурање од аутоодговорности.

У наредној табели налазе се подаци о учешћу обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији за претходне четири године:

Табела број 9: Удио обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији

Врста осигурања	2007.	Удио (%)	2008.	Удио (%)	2009.	Удио (%)	2010.	Удио (%)	Индекс 2010/09
Обавезно	84.293.214,16	80,04%	89.988.792,82	76,68%	92.424.071,14	77,03%	91.634.412	74,74%	99,15
Необавезно	21.018.218,91	19,96%	27.372.719,26	23,32%	27.556.283,72	22,97%	30.973.660	25,26%	112,40
УКУПНО	105.311.433,07	100,00%	117.361.512,08	100,00%	119.980.354,86	100,00%	122.608.072	100,00%	102,19

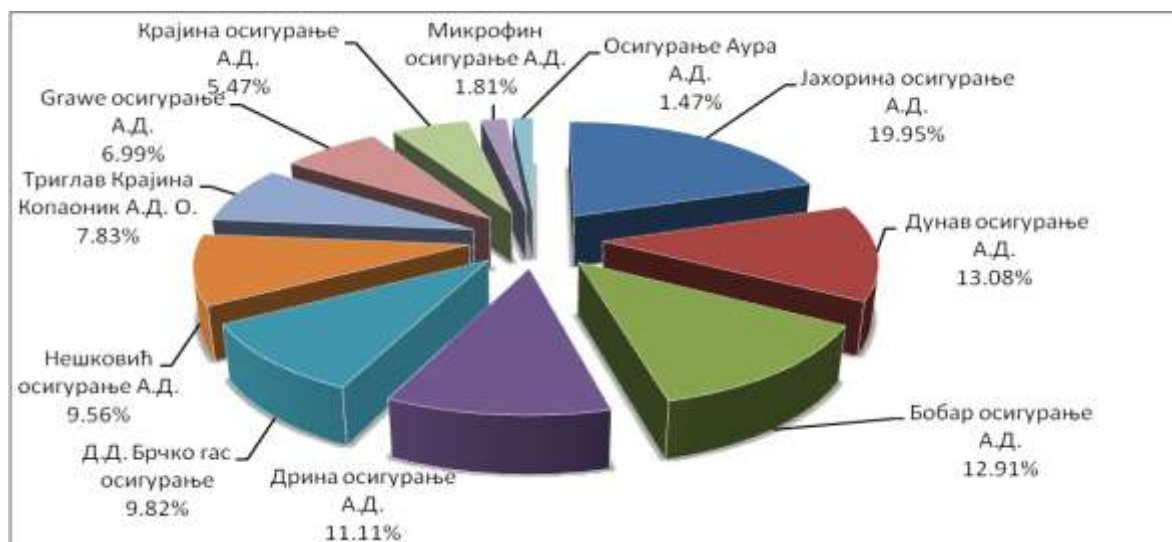
Извор: Извјештаји друштава

У цјелини посматрано претходни четворогодишњи период карактеришу позитивне тенденције у вези обрачунате премије:

- стални пораст премије, иако успоренији у годинама кризе,
- надпросјечан и динамичан раст премије животног осигурања,
- значајан пораст учешћа премије животног осигурања у укупној премији,
- промјена структуре премије у корист необавезних осигурања.

3.3. Тржишно учешће

У наредном графикану приказано је тржишно учешће друштава за осигурање у 2010. години.

Графикон број 5: Учешће друштава на тржишту РС у периоду I-XII 2010. године -Извор: Извјештаји друштава

У слиједећем прегледу дат је степен концентрације тржишта осигурања у РС по реер групама. У односу на претходну годину десила се промјена у корист друштава која имају појединачно учешће на тржишту од 10% до 15%. Истовремено дошло је до смањења укупног тржишног учешћа друштава за осигурање која остварују премију преко 15% укупно остварене премије. Ови подаци показују да се концентрација смањује, односно да се повећава конкуренција на домаћем тржишту осигурања.

Табела број10: Учешће друштава у укупној премији према реер групама

Учешће	Учешће друштава из РС у укупној премији према реер групама							
	2007		2008		2009		2010	
	Укупно учешће у %	Број друштава за осигурање	Укупно учешће у %	Број друштава за осигурање	Укупно учешће у %	Број друштава за осигурање	Укупно учешће у %	Број друштава за осигурање
до 5%	4,75%	2	2,09%	2	2,72%	2	3,28%	2
5-10%	19,12%	3	27,72%	4	37,03%	5	39,66%	5
10-15%	22,61%	2	21,61%	2	10,23%	1	37,11%	3
преко 15%	53,51%	3	48,58%	3	50,02%	3	19,95%	1

Извор: Извјештаји друштава

Herfindahl Hirschman-ов индекс представља такође мјеру концентрације тржишта и израчунава се као збир квадрата појединачног учешћа сваког друштва за осигурање у односу на остварену премију. Овај индекс узима у обзир релативну величину и расподјелу друштава на тржишту, те уколико је тржиште монополистичко, постоји и већа тржишна концентрација, и наравно мања конкуренција. Индекс се повећава уколико се смањује број друштава учесника на тржишту, а у исто вријеме разлика у величини међу њима је све већа. Уколико би постојало само једно друштво које се бави осигурањем, индекс би износио 10.000 (учешће на тржишту 100%, односно индекс је $100 \cdot 100 = 10.000$). У супротно случају, уколико би било много друштава са сразмјерно ниским учешћем, око 0%, индекс би био близу 0, што би указивало да на тржишту постоји савршена конкуренција. Ако је Herfindahl Hirschman-ов индекс између 1.000 и 1.800 сматра се да на тржишту постоји умјерена концентрација, а управо оваква умјерена концентрација карактерише тржиште осигурања Републике Српске у 2010. години. Herfindahl Hirschman-ов индекс у 2010. години износи 1.187 поена, што је у односу на 2009. годину мање за 40 поена.

4. РЈЕШАВАЊЕ ОДШТЕТНИХ ЗАХТЈЕВА

У наставку се дају основни подаци у вези са рјешавањем и исплатом одштетних захтјева, посебно за животно и неживотно осигурање.

4.1. Животно осигурање

Код животног осигурања, евидентирано је 66 неријешених (резервисаних) одштетних захтјева на дан 31.12.2009. године, што уз 605 одштетних захтјева пријављена у току године укупно чини 671 одштетних захтјева у 2010. години. Од укупног броја одштетних захтјева позитивно је ријешено 601 одштетних захтјева, док је 23 одштетних захтјева одбијено, односно ријешено негативно.

Сагласно наведеном, стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева код животног осигурања, посматрана као однос броја укупно ријешених (укључујући и одбијене захтјеве, као негативно ријешене) и броја укупно евидентираних одштетних захтјева је износила 92,99%, док је у претходној години стопа ефикасности рјешавања одштетних захтјева износила 86,60%.

Вриједност 601 позитивно ријешених одштетних захтјева износила је 1.452.200 КМ и сви су до 31.12.2010. године исплаћени, односно стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева код животног осигурања у 2010. години износи 100%.

4.2. Неживотно осигурање

Код неживотног осигурања евидентирано је 3.903 неријешених (резервисаних) одштетних захтјева на дан 31.12.2009. године, па је уз 20.049 одштетних захтјева пријављених у току године у 2010. години било укупно било 23.952 одштетних захтјева, што је повећање у односу на претходну годину од 3,76%.

У наредним табелама дати су упоредни подаци за период 2008 - 2010. година, а који показују рјешавање и исплату одштетних захтјева код неживотног осигурања.

Табела број 11: Број одштетних захтјева у неживотном осигурању

Одштетни захтјеви (неживотно осигурање)	2008.	2009.	2010.	Индекс 2010/09
Пријављено одштетних захтјева	19.724	19.292	20.049	103,92
Неријешени (резервисани) одштетни захтјеви на почетку године	4.247	3.792	3.903	102,93
Укупно одштетних захтјева	23.971	23.084	23.952	103,76

Извор: Извјештаји бруштава

Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева као однос броја укупно ријешених (укључујући и одбијене захтјеве, као негативно ријешене) и броја укупно евидентираних одштетних захтјева за неживотно осигурање приказана је у сљедећој табели:

Табела број 12: Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева код неживотног осигурања

Одштетни захтјеви (неживотно осигурање)			2008.	2009.	2010.	Индекс 2010/09
Укупно ријешени одштетни захтјеви	Позитивно ријешени	1	17.959	17.257	17.476	101,27
	Одбијени	2	2.397	1.938	2.178	112,38
Укупно одштетних захтјева		3	23.971	23.084	23.952	103,76
Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева		$4 = (1+2) / 3$	84,92%	83,15%	82,06%	

Извор: Извјештаји друштава

У 2010. години осигураницима је по основу позитивно ријешених одштетних захтјева исплаћено 40.935.970 КМ, што у односу на 2009. годину, када је укупна сума исплаћених одштетних захтјева износила 39.443.239 КМ, представља повећање од 3,78%.

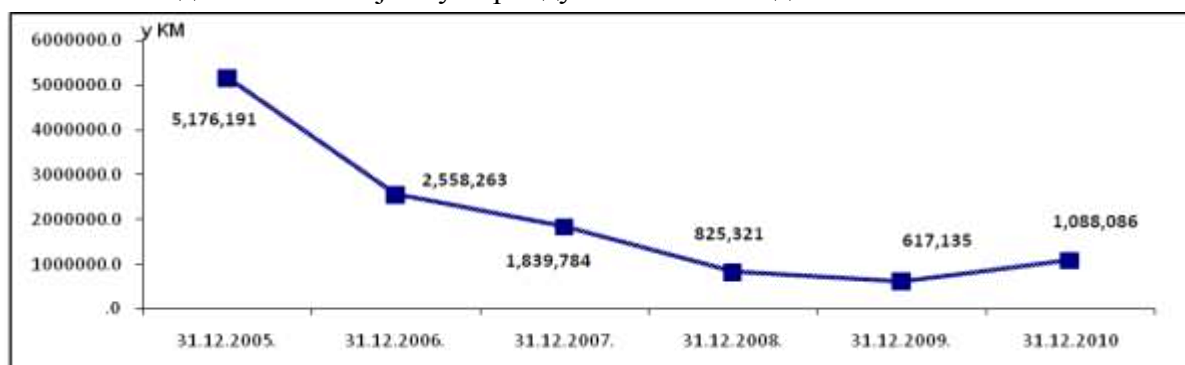
Просјечна стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева, посматрана као однос броја исплаћених и укупног броја позитивно ријешених захтјева приказана је у сљедећој табели:

Табела број 13: Стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева код неживотног осигурања

Одштетни захтјеви (неживотно осигурање)			2008.	2009.	2010.	Индекс 2010/09
Укупно позитивно ријешени одштетни захтјеви	Неисплаћени одштетни захтјеви пренијети из претходног периода	1	959	186	340	182,80
	Позитивно ријешени у текућем периоду	2	17.959	17.257	17.476	101,27
Укупно исплаћени одштетни захтјеви		3	18.732	17.073	17.435	102,12
Стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева		$4 = 3 / (1+2)$	99,02%	97,88%	97,86%	

Извор: Извјештаји друштава

Једна од најзначајнијих позитивних промјена на тржишту осигурања РС у периоду од 2006. године, када је основана Агенција, до данас јесте побољшано стање код обраде и исплате одштетних захтјева. У 2006. години затечено је преко 6 милиона КМ неисплаћених одштетних захтјева, а наредни графички приказ показује кретање вриједности ријешених, а неисплаћених одштетних захтјева у периоду 2006.-2010. година.

Графикон број 6: Неисплаћени одштетни захтјеви

Извор: Извјештаји друштава

Значајан дио надзорних активности Агенције посвећен је овом сегменту пословања друштава за осигурање. Поред анализе извјештаја, који друштва редовно достављају Агенцији, обрада одштетних захтјева и исплата штета је предмет непосредног надзора у току редовних контрола. Да би се стање унаприједило Агенција дјелује превентивно и

корективно, укључујући и прекршајне мјере, што се може видјети из Извјештаја о раду Агенције. Посебан значај за уредно измиривање обавеза из уговора о осигурању имају техничке резерве, како са становишта реалности обрачуна, тако и са становишта обезбјеђења адекватног покрића. Подаци дати у другом дијелу овог Извјештаја (поглавље 5.1. Биланс стања), показују евидентне позитивне квантитативне и квалитативне промјене категорије техничких резерви у сектору осигурања у цјелини, као и по појединим друштвима за осигурање.

У наредној табели се даје преглед стопа ефикасности у рјешавању и исплати одштетних захтјева, по друштвима за осигурање.

Табела број 14: Стопа ефикасности у рјешавању и исплати одштетних захтјева друштава

Друштво за осигурање	Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева			Стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева		
	31.12.2008.	31.12.2009.	31.12.2010.	31.12.2008.	31.12.2009.	31.12.2010.
Бобар осигурање а.д.	80,98%	82,36%	80,48%	97,34%	92,35%	90,67%
Брчко-гас осигурање а.д.	87,27%	85,59%	84,92%	100,00%	100,00%	100,00%
Ггаве осигурање а.д.	81,22%	86,60%	92,88%	100,00%	100,00%	100,00%
Дрина осигурање а.д.	80,81%	83,76%	86,13%	100,00%	100,00%	100,00%
Јахорина осигурање а.д.	85,05%	83,50%	78,61%	99,95%	99,80%	99,39%
Дунав осигурање а.д.	91,95%	88,49%	89,02%	100,00%	100,00%	100,00%
Крајина осигурање а.д.	90,42%	88,88%	73,82%	99,30%	98,22%	99,68%
Микрофин осигурање а.д.	72,22%	91,32%	96,20%	100,00%	100,00%	100,00%
Нешковић осигурање а.д.	81,50%	80,08%	79,52%	99,94%	100,00%	99,86%
Осигурање Аура а.д.	92,06%	92,41%	78,90%	96,23%	83,76%	99,39%
Триглав Крајина Копаник а.д.о.	76,93%	75,38%	81,77%	95,72%	96,94%	97,01%
Укупно	84,92%	83,15%	82,06%	99,02%	97,88%	97,86%

Извор: Извјештаји друштава

У односу на претходну годину, у 2010. години није дошло до значајнијих смањења у стопи ефикасности у рјешавању одштетних захтјева и стопи ефикасности у исплати одштетних захтјева.

Графикон број 7: Исплаћени одштетни захтјеви

Извор: Извјештаји друштава

5. БИЛАНСНА СТРУКТУРА

На основу достављених неревидираних финансијских извјештаја друштава за осигурање за 2010. годину у наставку се даје упоредни приказ и анализа основних билансних позиција за 2009. и 2010. године.

Подаци исказани у овом Извјештају о стању сектора, који се односе се на 2009. годину, разликују се од података за исту годину из Извјештаја о стању сектора осигурања за период 01.01 – 31.12.2009. годину, а због извршених накнадних корекција финансијских извјештаја наложених од стране овлашћених ревизора.

5.1. Биланс стања

У слиједећој табели се даје скраћена шема збирног биланса стања за сва друштва:

Табела број 15: *Актива-* укупно за сва друштва

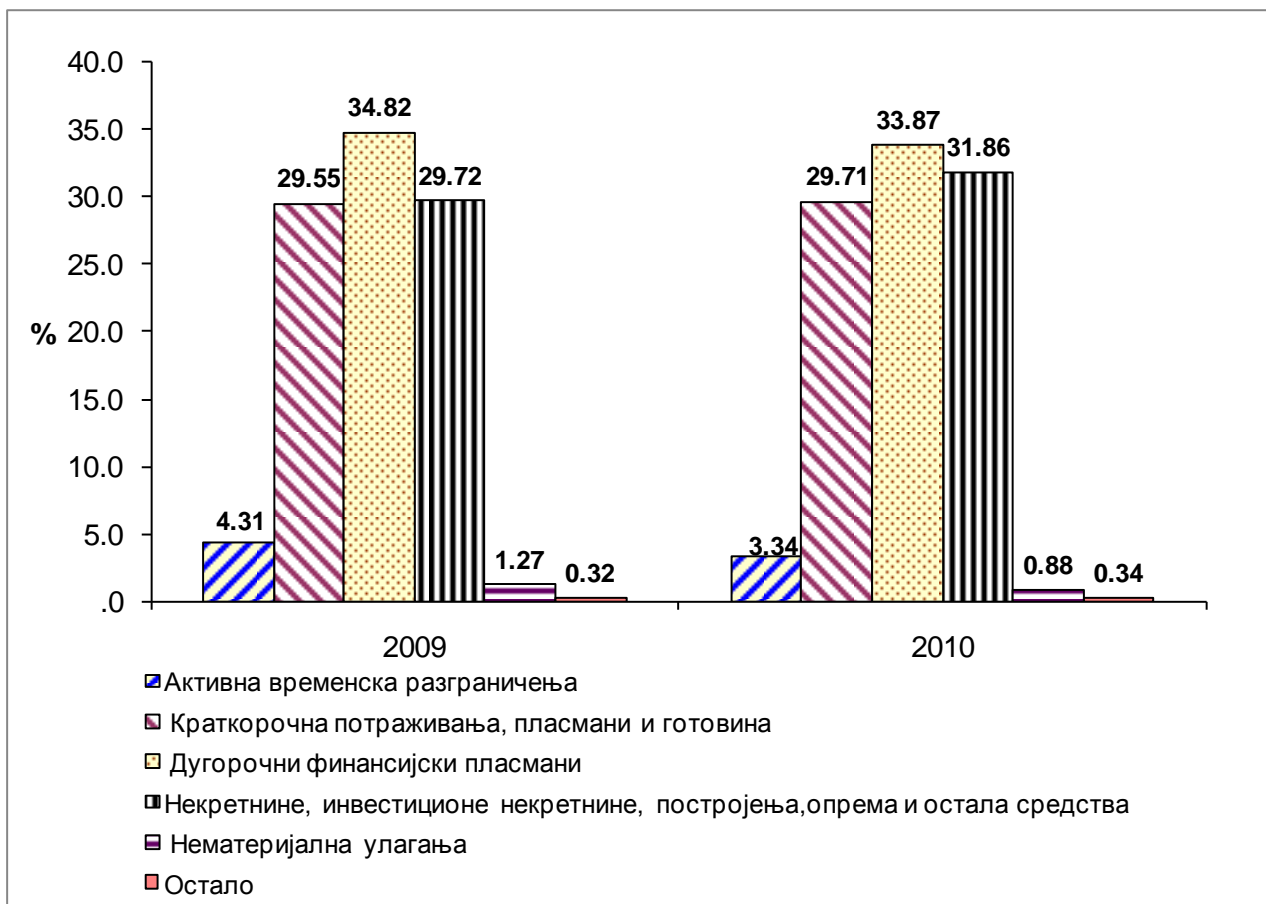
у КМ

А К Т И В А	31.12.2009. година		31.12.2010. година		Индекс 2010/09
	износ	%	износ	%	
А. СТАЛНА ИМОВИНА(I+II+III+IV)	146.785.420	65,83	163.564.397	66,72	111,43
I Нематеријална улагања	2.832.834	1,27	2.152.008	0,88	75,97
II Некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала средства (1+2+3)	66.275.829	29,72	78.109.372	31,86	117,85
1. Земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема	43.514.530	19,52	47.644.808	19,43	109,49
2. Инвестиционе некретнине	20.309.827	9,11	27.393.519	11,17	134,88
3. Основна средства у припреми и остала основна средства	2.451.472	1,10	3.071.045	1,25	125,27
III Дугорочни финансијски пласмани (1+2)	77.647.080	34,82	83.046.578	33,87	106,95
1. Учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица	5.293.568	2,37	3.670.353	1,50	69,34
2. Остали дугорочни финансијски пласмани	72.353.512	32,45	79.376.225	32,38	109,71
IV Одложена пореска средства	29.677	0,01	256.439	0,10	864,10
Б. ТЕКУЋА ИМОВИНА (I+II+III)	76.183.137	34,17	81.595.912	33,28	107,10
I Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	691.175	0,31	524.679	0,21	75,91
II Краткорочна потраживања, пласмани и готовина	65.878.298	29,55	72.826.241	29,71	110,55
1. Потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци	8.339.275	3,74	7.763.314	3,17	93,09
2. Остала потраживања	7.788.198	3,49	9.463.758	3,86	121,51
3. Краткорочни финансијски пласмани	45.215.773	20,28	42.879.574	17,49	94,83
4. Готовина	4.535.052	2,03	12.718.355	5,19	280,45
5. Порез на додату вриједност	0		1.240		
III Активна временска разграничења	9.613.664	4,31	8.184.899	3,34	85,14
ПОСЛОВНА АКТИВА	222.968.557	100,00	245.160.309	100,00	109,95
ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	10.514.066		4.770.211		45,37
УКУПНА АКТИВА	233.482.623		249.930.520		107,04

Извор: Биланси стања друштава

Вриједност пословне активе друштава за осигурање у Републици Српској са стањем на дан 31.12.2010. године износила је 245.160.309 КМ и у односу на вриједност пословне активе са стањем на дан 31.12.2009. године увећана је за 9,95%.

У наредном графичком приказу је представљена структура активе за период 2009. и 2010. године.

Графикон број 8: Структура активе друштава за осигурање

Извор: Биланси стања друштава

Из наведене скраћене шеме и графичког приказа биланса видљиво је да структуру пословне активе у 2010. години чине: стална имовина са учешћем од 66,72% и текућа имовина са 33,28%. У структури пословне активе у односу на 2009. годину дошло је до повећања номиналне вриједности сталне имовине за 11,43% и текуће имовине за 7,10%. Процент учешћа сталне имовине порастао за 0,89% на терет текуће имовине.

Пораст сталне имовине резултат је раста позиције- некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опреме и остала средства за 17,85% и позиције-дугорочни финансијски пласмани за 6,95%. Инвестиционе некретнине су значајно повећане код два друштва по основу нових улагања и претварања некретнина које су служиле за обављање дјелатности у инвестиционе некретнине (реклаификација). Ове некретнине служе за покриће техничких резерви.

У оквиру текуће имовине највећи раст остварен на позицији готовине за 180,45% и осталих потраживања за 21,51%.

Позиција остала потраживања повећана је првенствено код два друштва. У једном случају ради се потраживањима на основу судске пресуде, а у другом о потраживањима од повезаних лица. Имајућу у виду степен ризика који трансакције са повезаним лицима носе, Агенција ће у 2011. години извршити надзор те врсте трансакција код појединих друштава за осигурање.

Значајно је напоменути да је позиција активних временских разграничења смањена у односу на прошлу годину за 14,86%, што представља позитивну промјену с обзиром да се ради о одгођеном трошку.

Позитивну промјену представља номинално и релативно смањење позиције - учешће у капиталу повезаних, придружених и осталих правних лица за 30,66%. Наиме, у надзору је утврђено да овај облик улагања, код појединих друштава, није имао економску оправданост са становишта приноса и сигурности.

Ванбилансна, како актива, тако и пасива, односи се на државну имовину коју користи Јахорина осигурање а.д. и отписана потраживања Триглав Крајина Копаоник а.д.о. Ванбилансна актива, односно пасива, смањена је за 54,63% у односу на претходну годину због:

- прекњижавања штета насталих до 1992. године, а које су до сада вођене у ванбилансној евиденцији код Крајина осигурања а.д, чиме су обавезе овог друштва исказане реалније у финансијским извјештајима,

- искњижавања некретнина које су исказане на билансној позицији властитих грађевинских објеката или инвестиционих некретнина, након извршеног усаглашавања документације у земљишним књигама са књиговодственом евиденцијом код Јахорина осигурања а.д,

- прекњижавања потраживања из билансне у ванбилансну евиденцији након отписа, код Триглав Крајина Копаоник а.д.о.

Поједине позиције у Билансу стања исказане у Извјештају о сектору осигурања за 2009. годину разликују у односу на исте позиције исказане у овом Извјештају за исти период, а настале су усљед корекција позиција у Билансу стања наложених од стране Агенције и овлашћеног ревизора, код сљедећих друштава:

- Крајина осигурање а.д. извршило је корекцију Биланса стања након извјештаја овлашћеног ревизора, у дијелу капитала, с тиме да није дошло до промјене на позицији укупан капитал већ само код појединих ставки у оквиру те позиције. Такође, друштво је ситан инвентар водило у ванбилансној евиденцији, те је извршило корекције по основу промјена насталих након исправке на овој позицији.
- Јахорина осигурање а.д. извршило је корекцију Биланса стања на захтјев Агенције, а у складу са извјештајем о извршеном прегледу од стране овлашћеног ревизора у 2010. години. Корекције су извршене на позицијама дугорочних финансијских пласмана, потраживања и разграничених трошкова, чиме су ове позиције вредноване у складу са рачуноводственим прописима.
- Триглав Крајина Копаоник а.д.о. извршило је корекцију на позицији активних временских разграничења. Ревидирани финансијски извјештаји достављени су након израде Извјештаја о стању сектора осигурања за период 01.01-31.12.2009. године.

Кориговани финансијски извјештаји су достављени Агенцији и у складу са прописима објављени на интернет страници Бањалучке берзе.

У наредном прегледу је дат упоредни приказ агрегатних позиција пасиве Биланса стања на нивоу сектора у периоду 2009. и 2010. година.

Табела број 16: *Пасива укупно за сва друштва*

У КМ

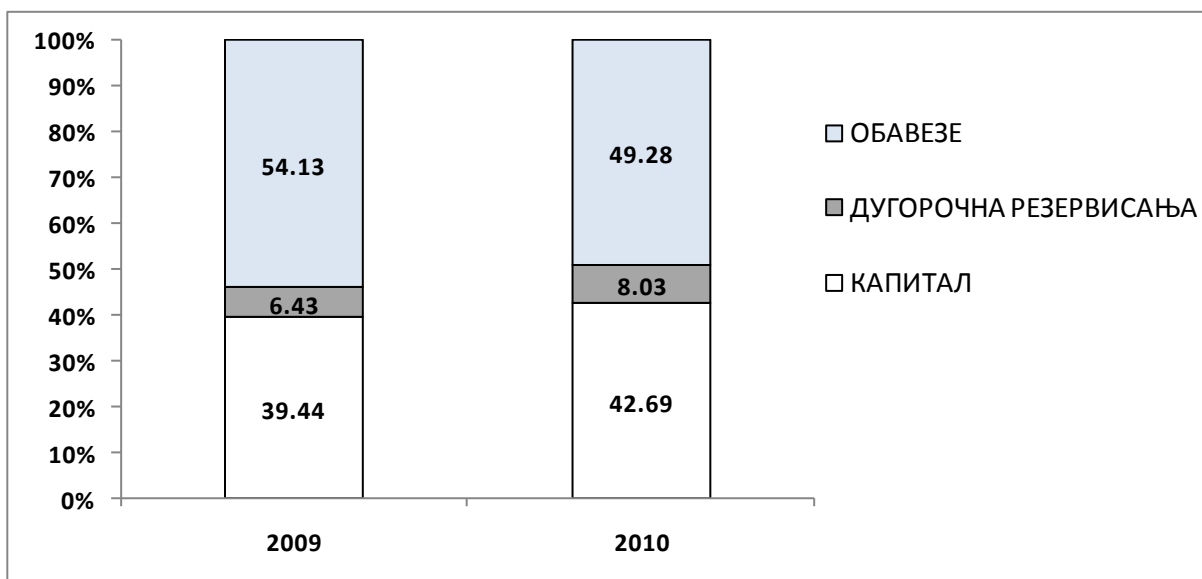
ПАСИВА	31.12.2009. година		31.12.2010. година		Индекс 2010/09
	износ	%	износ	%	
А. КАПИТАЛ	87,942,182	39.44	104,657,997	42.69	119.01
1. Основни капитал	86,574,048	38.83	90,424,548	36.88	104.45
2. Емисиона премија	851,400	0.38	851,400	0.35	100.00
3. Резерве из добитка	8,259,053	3.70	4,071,183	1.66	49.29
4. Ревалоризационе резерве	7,374,262	3.31	8,433,908	3.44	114.37
5. Нереализовани добити по основу финансијских средстава расположивих за продају	4,922,542	2.21	5,289,652	2.16	107.46
6. Нереализовани губити по основу финансијских средства расположивих за продају	1,495,724	0.67	1,578,646	0.64	105.54
7. Нераспоређени добитак (8+9)	10,573,395	4.74	17,193,204	7.01	162.61
8. Нераспоређени добитак ранијих година	2,277,079	1.02	1,418,405	0.58	62.29
9. Нераспоређени добитак ове године	8,296,316	3.72	15,774,799	6.43	190.14
10. Губитак до висине капитала (11+12)	29,116,794	13.06	20,027,252	8.17	68.78
11. Губитак ранијих година	21,238,087	9.53	17,185,401	7.01	80.92
12. Губитак текуће године	7,878,707	3.53	2,841,851	1.16	36.07
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	14,334,013	6.43	19,681,156	8.03	137.30
В. ОБАВЕЗЕ (1+2)	120,692,361	54.13	120,821,157	49.28	100.11
1. Дугорочне обавезе	8,542,010	3.83	749,550	0.31	8.77
2. Краткорочне обавезе и ПВР	112,150,351	50.30	120,071,607	48.98	107.06
2.1. Преносна премија ЖО	2,849,517	1.28	3,002,613	1.22	105.37
2.2. Преносна премија НЖО	55,846,812	25.05	57,024,902	23.26	102.11
2.3. Резервисане штете ЖО	199,794	0.09	189,376	0.08	94.79
2.4. Резервисане штете НЖО	39,695,783	17.80	41,782,353	17.04	105.26
2.5. Друга пасивна разграничења	2,950,020	1.32	3,603,466	1.47	122.15
2.6. Остале краткорочне обавезе	10,608,425	4.76	14,468,897	5.90	136.39
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА	222,968,557	100.00	245,160,309	100.00	109.95
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	10,514,066		4,770,211		45.37
Ђ. УКУПНА ПАСИВА	233,482,623		249,930,520		107.04

Извор: Биланси стања друштава

Вриједност пословне пасиве друштава за осигурање у Републици Српској на дан 31.12.2010. године је износила 245.160.309 КМ и у односу на вриједност пословне пасиве исказану на дан 31.12.2009. године већа је за 9,95%.

У наредном графичком приказу је представљена структура пасиве у периоду 2009-2010. године:

Графикон број 9: Структура пасиве друштава за осигурање

Извор: Биланси стања друштава

Из табеларног прегледа и графичког приказа видљиво је да на дан 31.12.2010. године у структури пословне пасиве капитал учествује са 42,69%, дугорочна резервисања са 8,03% и обавезе са 49,28% од којих се 48,98% односи на обавезе по основу резервисања преносне премије, пријављених штета, као и насталих непријављених штета.

Укупни капитал друштава за осигурање повећан је за 19,01% у односу на претходну годину. Позитивну промјену представља пораст акцијског капитала за 4,45%, а настао је дијелом по основу расподеле нераспоређене добити и докапитализацијом код одређених друштава. Ревалоризационе резерве су повећане за 14,37% по основу процјене вриједности имовине код три друштва. Резерве из добитка смањене су за 50,71% по основу покриће непокривених губитака остварених у претходном периоду. Позиција нераспоређена добит повећана је за 62,61%. У оквиру ове позиције ставка нераспоређена добит ранијих година је смањена, док је нераспоређена добит текуће године повећана за 90,14%. Губитак до висине капитала смањен је за 31,22%, у оквиру њега губитак ранијих година смањен је за 19,08%, док је губитак текуће године мањи за 63,93%.

На позицији дугорочна резервисања остварен је пораст од 37,30% у односу на претходну годину, а односи се углавном на математичку резерву (36%) и резервисања за накнаде и бенефиције запослених (130%).

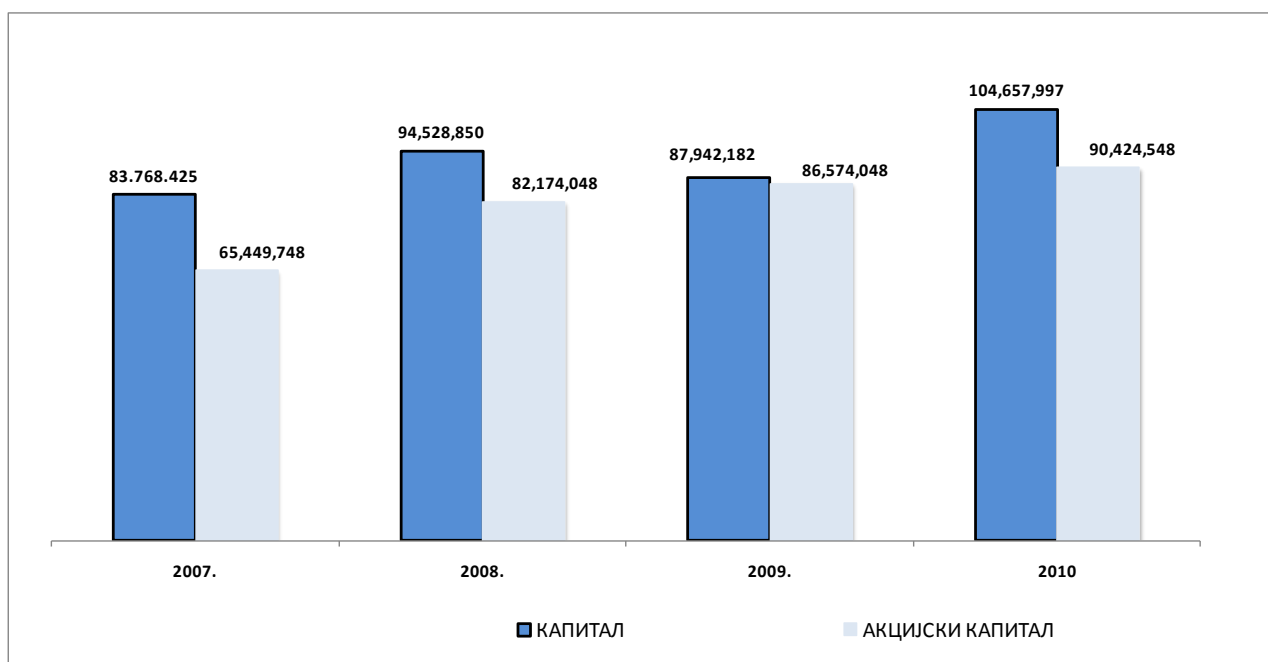
Укупне обавезе у посматраном периоду незнатно су промијењене, али је у структури наведене позиције дошло до смањена дугорочних обавеза и повећања краткорочних обавеза. Дугорочне обавезе су смањене код једног друштва из разлога што је друштво у 2009. години започело процес докапитализације који је завршен наредне године. Уплаћена средства у 2009. години у поступку докапитализације евидентирана су као ставка обавеза које се могу конвертовати у капитал, што је и извршено 2010. године. Пораст на позицији преносне премије и резервисаних штета (пасивна временска разграничења) износи 7,06% и представља позитивну промјену у смислу заштите корисника услуга осигурања.

Позиција остале краткорочне обавезе повећана је за 36,39%. Два друштва су повећала краткорочне кредите задуживањем код банака, једно друштво је повећало обавезе по основу ликвидираних, неисплаћених штета, два друштва повећала су обавезе за премију реосигурања и код једног друштва повећане су обавезе према добављачима по основу набавке пословног простора. Повећањем броја запослених, повећане су и обавезе по основу нето зарада, пореза и доприноса које се односе на претходну, а исплаћују се у текућој години.

За финансијску стабилност сектора осигурања посебан значај имају капитал и техничке резерве.

Кретање вриједности капитала у периоду 2007- 2010. година илуструју слиједећи подаци:

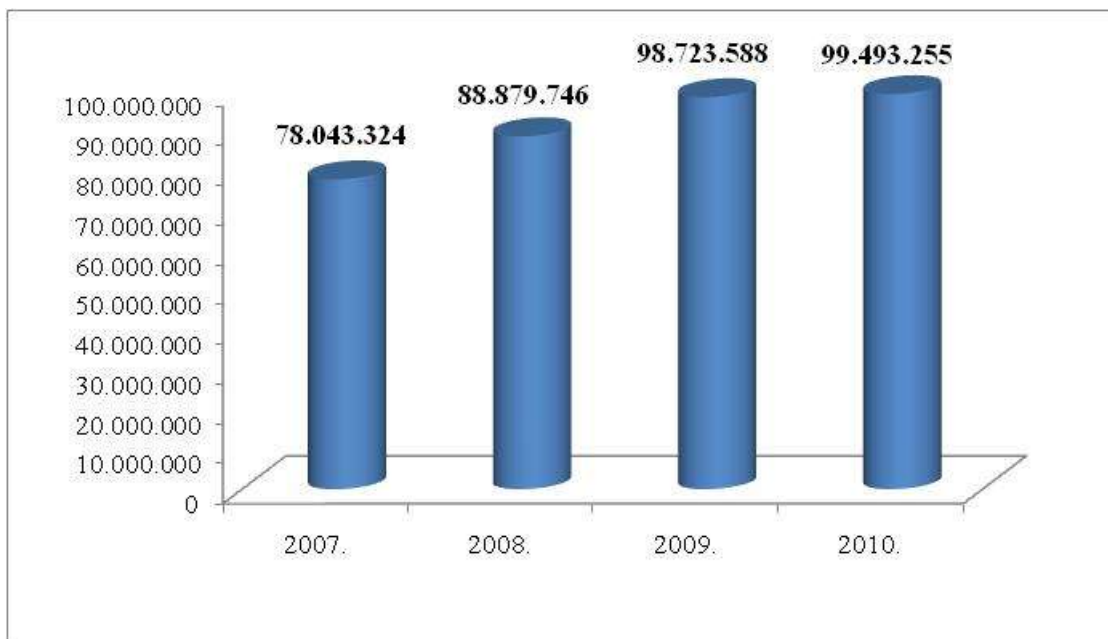

Графикон број 10: Капитал друштава за осигурање

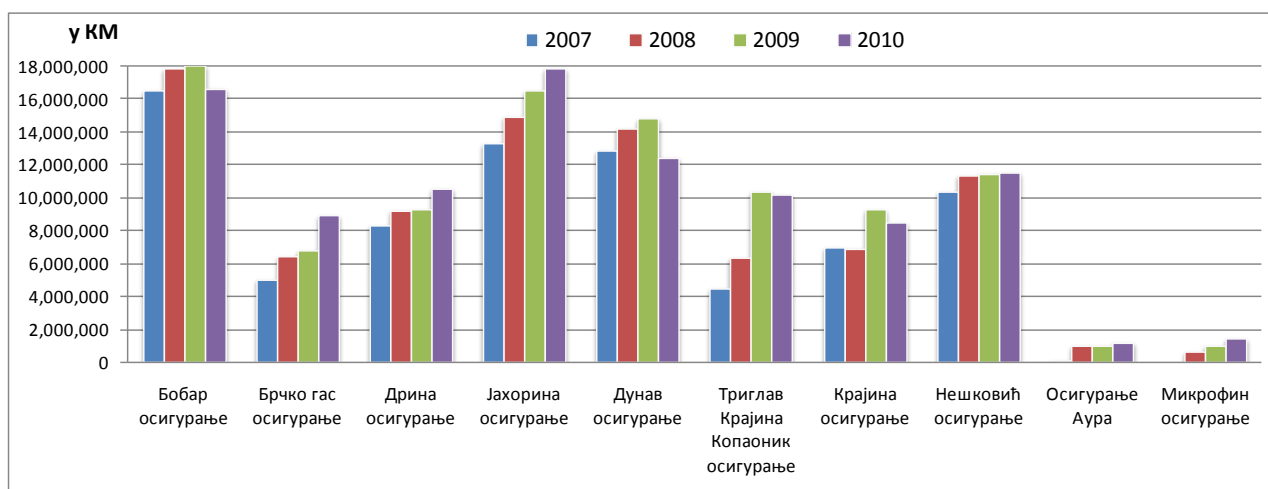
Извор: Биланси стања друштава

Финансијска стабилност друштава за осигурање, мјерена висином и структуром капитала, побољшана је у посматраном периоду. Акцијски капитал повећан је за 38%, а укупни капитал свих друштава за осигурање повећан је за 24%.

Пораст техничких резерви, те њихово реално покриће један су од предуслова за побољшање солвентности, чиме се доприноси бољој заштити интереса осигураника и корисника осигурања, као и јачању повјерења у сектор осигурања. Наредни графички прегледи илуструју позитивне промјене висине техничких резерви:

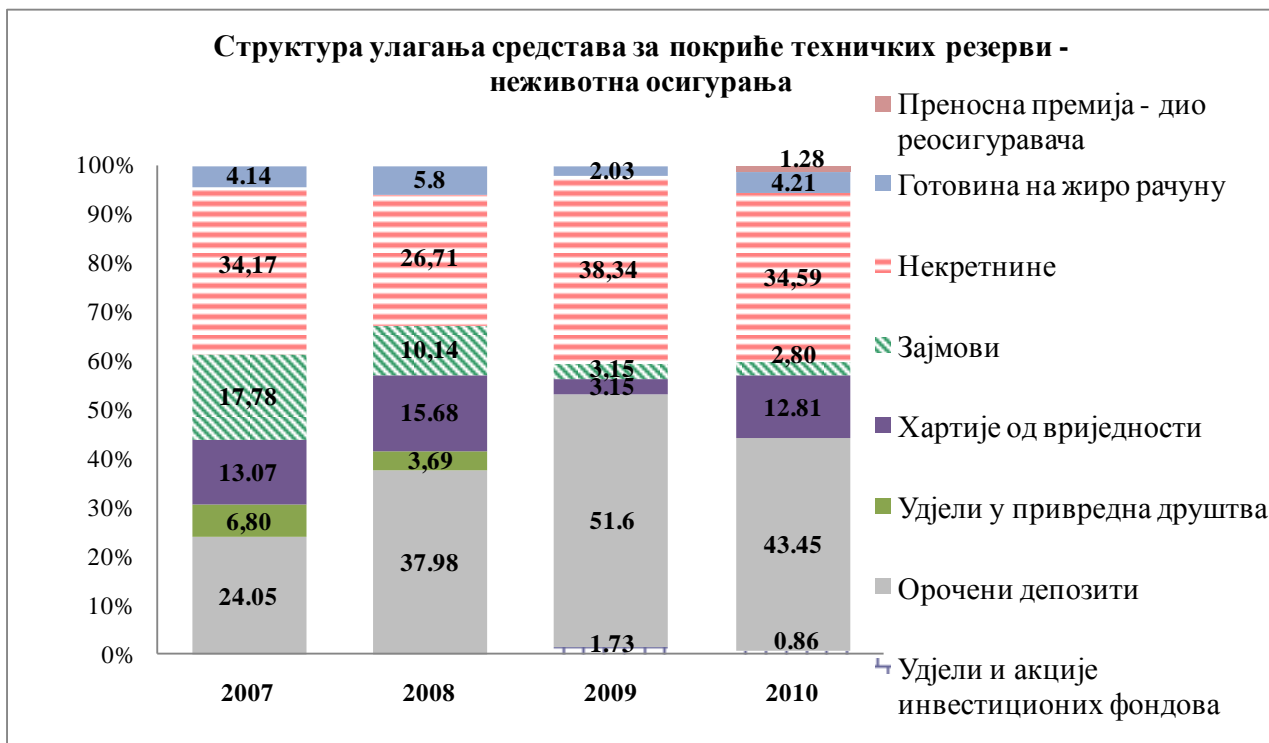
Графикон број 11: Техничке резерве друштава за неживотно осигурање Извор: Извјештаји друштава

Графикон број 12: Техничке резерве друштава за неживотно осигурање Извор: Извјештаји друштава

У периоду 2007 -2010. година техничке резерве неживотних осигурања порасле су са 78,0 милиона КМ на 99, 5 милиона КМ или за 27,5%.

У наредном графикону приказана је структура улагања средстава за покриће техничких резерви:

Графикон број 13 Улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања
Извор: Извјештаји друштва

Имајући у виду незадовољавајуће затечено стање у погледу средстава за покриће техничких резерви, како са квантитативног, тако и са квалитативног становишта, Агенција је, након извршених појединачних анализа, кроз подзаконске акте, прецизније дефинисала дозвољене облике улагања, као и рокове за усклађивање по обиму и структури. Новим прописима се од друштава захтијева обезбјеђење већег степена сигурности, рочне усклађености, ликвидности и разноврсности код ове врсте улагања.

Основна побољшања која се односе на улагања средстава за покриће техничких резерви у 2010. години огледају се у чињеници да је покриће, за разлику од претходних периода, реално исказано и кроз дозвољене облике инвестирања. Основни проблеми везани за улагања средстава за покриће техничких резерви огледају се у недовољној диверзификацији (доминација орочених депозита и некретнина), те у чињеници да један број друштава још увијек није обезбиједио довољан обим средстава за покриће техничких резерви, а што свакако представља један од приоритетних задатака Агенције у току у 2011. године.

Наредни графички приказ илуструје структуру средстава за покриће техничке резерве животних осигурања:

Графикон број 14: Улагања средстава за покриће техничких резерве животних осигурања

Извор: Извјештаји друштава

Код улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања, а посебно математичке резерве, евидентне су позитивне како квантитативне, тако и квалитативне промјене у односу на претходне периоде. Пораст учешћа хартија од вриједности (обвезница РС и општинских обвезница), показао је да друштва за осигурање представљају значајан фактор унапређења домаћег тржишта капитала, али и економског развоја

5.2. Биланс успјеха

У наредној табели дат је упоредни преглед ставки биланса успјеха за сва друштва за осигурање у периоду 2009 - 2010. година.

Табела број 17: **БИЛАНС УСПЈЕХА** укупно за сва друштва

у КМ

ПОЗИЦИЈА	31.12.2009.	%	31.12.2010.	%	Индекс 2010/09
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Пословни приходи (1+2+3+4+5+6)	126.925.924	89,56	133.255.901	86,07	104,99
1. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања	8.006.830		9.149.203		114,27
2. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања	110.578.590		112.972.442		102,16
3. Приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања	129.461		598.171		462,05
4. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања	3.244.753		4.421.017		136,25
5. Приходи од поврата пореских и других дажбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл.	25.796		4.290		16,63
6. Други пословни приходи	4.940.494		6.110.778		123,69
II - Пословни расходи (1+2)	112.792.984	83,66	120.158.959	86,24	106,53
1. Функционални расходи (1.1.+1.2.+1.3.)	57.511.201		60.461.548		105,13
1.1. Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе	7.426.630		8.305.187		111,83
1.2. Накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања	1.415.817		1.919.190		135,55
1.3. Накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања	48.668.754		50.237.171		103,22
2. Трошкови спровођења осигурања	55.281.783		59.697.411		107,99
III - Пословни добитак/губитак (I-II)	14.132.940		13.096.942		92,67
Б. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Финансијски приходи	5.735.819	4,05	9.242.602	5,97	161,14
II - Финансијски расходи	554.542	0,41	511.029	0,37	92,15
III - Финансијски добитак/губитак (I-II)	5.181.277		8.731.573		168,52
АБ - Добитак/губитак редовне активности (АIII+БIII)	19.314.217		21.828.515		113,02
В. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Остали приходи	4.159.090	2,93	9.716.296	6,38	233,62
II - Остали расходи	20.103.253	14,91	18.019.832	12,93	89,64
III - Добитак/губитак по основу осталих прихода и расхода (I-II)	-15.944.163		-8.303.536		52,08
Г. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
I - Приходи од усклађивања вриједности имовине	54.616	0,04	1.092.629	0,71	2000,57
II - Расходи од усклађивања вриједности имовине	99.772	0,07	451.221	0,32	452,25
III - Добитак/губитак по основу усклађивања вриједности имовине (I-II)	-45.156		641.408		-1420,43
Д. ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА			19.845		
Ђ. ДОБИТАК /ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА (АБ+ВIII+ГIII+Д)	3.324.898		14.186.232		426,67
Е. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ	1.405.449		1.691.984	1,09	120,39
Ж. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ			288.380		
З. НЕТО ДОБИТАК /НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА (Ђ-Е+Ж)=(З 1 - З 2)	1.919.449		12.782.628		665,95
1. Нето добитак текуће године	9.798.154		15.624.480		159,46
2. Нето губитак текуће године	7.878.705		2.841.852		36,07
И. ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ					
I - Добици утврђени директно у капиталу	4.845.178	3,42	1.203.407	0,87	24,84
II - Губици утврђени директно у капиталу	1.272.495	0,94	188.959	0,14	14,85
Ј. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (З+ИИ-ИИ)	5.492.132		13.797.076		251,22
К. УКУПНИ ПРИХОДИ И ДОБИЦИ (АI+БI+ВI+ГI+Д+Ж+ИИ)	141.720.627	100,00	154.819.060	100,00	109,24
Л. УКУПНИ РАСХОДИ И ГУБИЦИ (АII+БII+ВII+ГII+ИИ)	134.823.046	100,00	139.330.000	100,00	103,34
Љ. УКУПАН БРУТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (К-Л)	6.897.581		15.489.060		224,56
М. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ (Е)	1.405.449		1.691.984		120,39
Н. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (Љ-М)=Ј	5.492.132		13.797.076		251,22

Извори: финансијски извјештаји друштава

Укупни приходи, укључујући све добитке у 2010. години су износили 154.819.060 КМ, што у односу на претходну годину представља повећање за 9,24%.

Пословни приходи друштава остварени по основу премије у 2010. години чине 86,07% укупних прихода и износе 133.255.901 КМ, а већи су за 4,99% у односу на претходну годину. Већи раст пословних прихода за 2,80% у односу на раст фактурисане премије последица је смањења преносне премије у односу на претходну годину.

У структури укупних прихода финансијски приходи учествују са 5,97%, остали приходи 6,38%, док је проценат учешће прихода од усклађивања вриједности имовине и добитака утврђених директно у капиталу у укупним приходима незнатан. Финансијски приходи су повећани за 61,14%, из разлога што је једно друштво остварило значајне приходе по основу судске пресуде, а код осталих друштава повећани су приходи везани за улагања средстава техничких резерви. Остали приходи повећани су за 133,62% првенствено због наплате исправљених потраживања из ранијег периода код већине друштава. Приходи од усклађивања вриједности имовине су повећани по основу процјене вриједности инвестиционих некретнина једног друштва, које накнадно вредновање врши по методи фер вриједности.

Укупни расходи друштава, укључујући и све губитке у 2010. години износили су 139.330.000 КМ и у односу на расходе претходне године порасли су за 3,34%. Структуру укупних расхода чине пословни расходи са 86,24%, остали расходи са 12,93%, док је учешће финансијских расхода, расхода од усклађивања вриједности имовине и губитака утврђених директно у капиталу незнатно. Највећи пораст забиљежен је код расхода од усклађивања вриједности имовине, а последица је пада тржишне вриједности хартија од вриједности разврстаних у хартије од вриједности расположиве за продају. Пораста накнада штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања износи 35,55%, расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе повећани су за 11,83%, а трошкови спровођења осигурања за 7,99%.

Укупан нето резултат у обрачунском периоду, као разлика укупних прихода и добитака, с једне стране, и укупних расхода и губитака и текућег и одложеног пореза на добит с друге стране, на нивоу свих друштава износи 13.797.076 КМ. Укупан нето резултат који је предмет расподеле износи 12.782.628 КМ, а у њему партиципира десет друштава са оствареним добитком од 15.624.480 КМ, а једно друштво је исказала нето губитак од 2.841.852 КМ.

6. ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА

Оцјена успјешности пословања друштава за осигурање врши се кроз комплексну анализу њихових финансијских извјештаја. Не постоји јединствена методологија, тако да се у анализи користе различити показатељи, а поред уобичајених, који се примјењују у анализи финансијског положаја предузећа, због специфичности дјелатности, код друштва за осигурање користе се и други показатељи, који одражавају посебне аспекте њиховог пословања.

У наредном прегледу дати су основни показатељи пословања сектора осигурања у РС за период 2008 - 2010. година:

Табела број 18: Показатељи пословања

О П И С	2008	2009	2010
Премија по запосленом (у КМ)	134.743,41	129.428,65	104.169,98
Укупан приход по запосленом (у КМ)	140.881,03	147.654,21	130.252,70
Добит по запосленом (у КМ) ³	-1.911,09	2.070,60	10.860,35
Добит/Укупан приход (%)	-1,36	1,40	8,34
Исплаћене штете/Премија (%)	35,51	33,65	34,57
Рацио штета (%)	44,87	42,24	42,71
Рацио трошкова (%)	46,28	47,73	50,90
Комбиновани рацио (%)	91,16	89,97	93,61
Рацио солвентности (%)	82,74	75,93	89,23
Општа ликвидност (%)	8,85	7,18	5,64
Поврат на уложену имовину (ROA) (%)	-0,79	0,82	5,11
Поврат на уложени властити капитал (ROE) (%)	-1,76	2,18	12,21

Извор: Извјештаји друштава

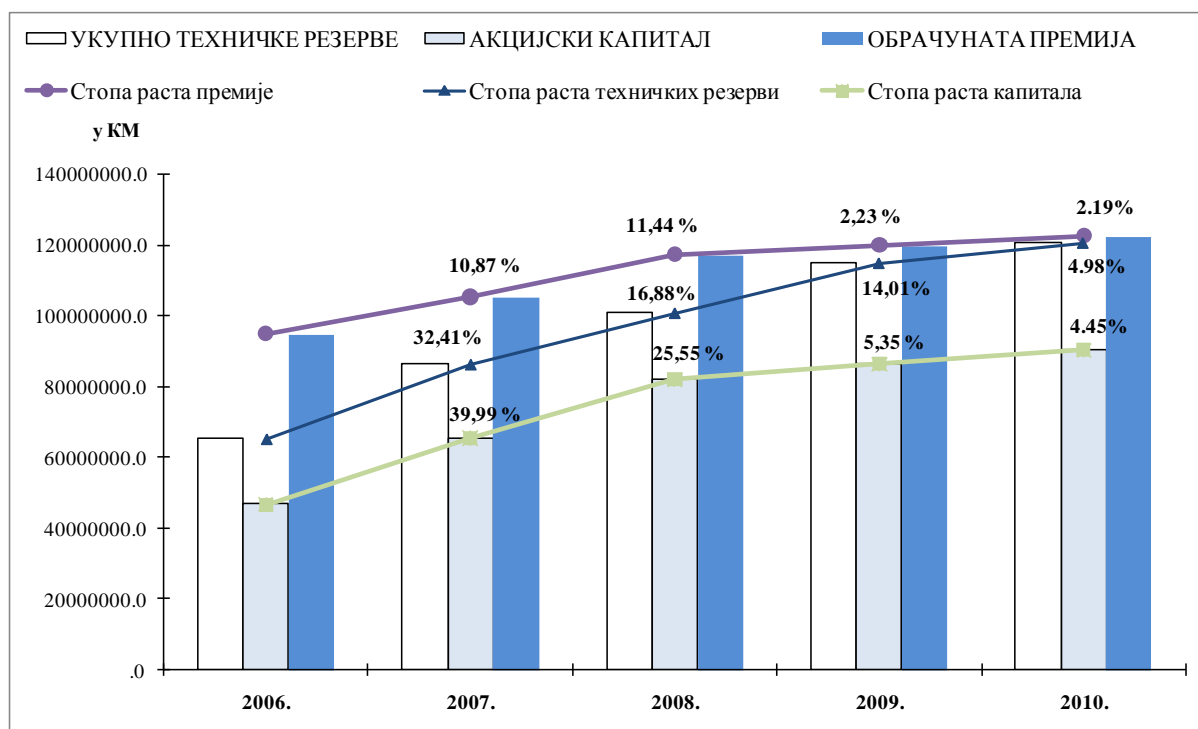
Из прегледа приказаних показатеља видљиво је сљедеће:

- У наведеном периоду фактурисана премија имала је тенденцију раста, али је број запослених брже растао од раста премије, тако да је присутна тенденција пада премије по запосленом.
- Кретање укупног прихода по запосленом, поред премије осигурања и броја запослених, везано је и за промјену осталих прихода и добитака, због чега овај показатељ у 2010. години има најнижи ниво у посматраном трогодишњем периоду.
- Учешће исплаћених штета у премији осигурања повећано је у 2010. години, у односу на претходну годину, због бржег раста исплаћених штета у односу на фактурисану премију,
- Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио одражавају резултате у појединим фазама пословања, а њихова висина је у обрнутој сразмјери са резултатима, односно што је рацио већи фазни резултат је мањи. Уколико је комбиновани рацио мањи од 100, разлика између 100 и комбинованог рачица представља позитиван резултат, а уколико је комбиновани рацио већи од 100 та разлика представља негативан резултат. У посматраном периоду дошло до раста рачица трошкова, што је условило и пораст комбинованог рачица.

³ Код израчунавања овог и свих других показатеља, у којима се укључује добит, ова категорија представља добит нето резултат који је предмет расподеле.

- Рацио солвентности представља однос сопственог капитала и нето прихода од премије, а у 2010. години достиже највећу вриједност у посматраном трогодишњем периоду.
- Коефицијент опште ликвидности одражава способност друштава да своје обавезе измирују у роковима доспијећа. Успорен раст премије, отежана наплата потраживања, пораст краткорочних обавеза и други фактори економске кризе, узроковали су погоршање ликвидности у посматраном периоду.
- Показатељи поврат на уложену имовину (ROA) и поврат на уложени капитал (ROE), након 2008. године, када је сектор у цјелини остварио губитак, показују позитивну промјену.

Регулаторне и надзорне активности, предузете са циљем уређења и стабилизације сектора осигурања, дале су адекватне резултате, који се, поред осталог, огледају и у кретање акцијског капитала, техничких резерви и обрачунате премије. Динамику ових категорија код свих друштава за животно и неживотно осигурање, у периоду 2006.-2010. година, показује наредни графикон:

Графикон број 15. Кретање акцијског капитала, техничких резерви и обрачунате премије

Извори: Извјештаји друштава

Раст техничких резерви, већи је од раста премије, а резултат је промјене регулативе коју је донијела Агенција и извршеног надзора, чиме су друштва обавезана на обрачун заснован на актурски признатим методама и критеријумима. Реално процјењивање ових позиција има за циљ обезбјеђење услова за правовремено и потпуно извршавање обавеза из уговора о осигурању, чиме се штите интереси осигураника и корисника осигурања.

Евидентан је и раст акцијског капитала, што је такође резултат надзорних мјера Агенције, кроз налоге за докапитализацију, у циљу испуњавања капиталних захтјева и очувања солвентности.

ЗАКЉУЧАК

На основу анализа извршених у овом Извјештају могу се резимирати основне карактеристике тржишта осигурања у Републици Српској:

- Успостављен је адекватан регулаторни и надзорни оквир за функционисање тржишта осигурања у складу са међународно прихваћеним принципима. Потребно је наставити процес доградње законске и друге регулативе, како би се извршило потпуно усклађивања са ЕУ директивама.
- Тржиште осигурања се даље институционално развија, са широм структуром различитих учесника (друштва за осигурање, Заштитни фонд, Омбудсман у осигурању, различите врсте посредника, укључујући банке, микрокредитна друштва Поште Српске).
- Мјерено укупном активом, али и другим параметрима, финансијским сектором доминирају банке. Област осигурања у периоду 2007.-2010. година биљежи константан и стабилан раст активе и запослености, чиме повећава свој значај у оквиру укупног финансијског система.
- Према основним параметрима (премија по становнику, учешћа премије у БДП и учешћа премије животног осигурања у укупној премији), домаћи сектор осигурања заостаје у односу на европске земље, не само развијене, већ и транзицијске.
- Животно осигурање већ цијелу деценију биљежи динамичан и надпросјечан раст. Структура премије се побољшава у правцу необавезних и животног осигурања, али је још увијек неповољна, јер доминира обавезно осигурање од аутоодговорности.
- У 2010. години економска криза утицала је на домаће тржиште осигурања, што се првенствено огледа у мањем порасту обрачунате премије, смањењу прихода по запосленом и погоршању ликвидности, у односу на претходне периоде.
- Упркос неповољним кретањима у реалном и финансијском сектору, област осигурања сачувала је стабилност. Није било случајева одузимања дозволе, стечаја или присилне ликвидације. У односу на претходну годину повећала се вриједност активе за 7%, обрачуната премија је порасла за 2,19%, а број запослених за 27%. Није било значајнијих промјена у власничкој структури, а тржишна концентрација је умјерена, са тенденцијом повећања степена конкуренције.
- Предузете су бројне и разноврсне надзорне мјере, како би се сектор дугорочно стабилизовао, а поједина друштва за осигурање финансијски санирала. Због присутних различитих облика нелојалне конкуренције код осигурања од аутоодговорности, потребно је даље регулаторно и надзорно уређивати ову област, при чему је неопходна сарадња са другим институцијама и органима.

- Развијени су различити облици заштите и едукације потрошача и корисника услуга осигурања, укључујући и дјеловање Канцеларије Омбудсмана, до сада јединствене институције на финансијском тржишту у БиХ.
- Друштва за осигурање имају све активније учешће на тржишту капитала као институционални инвеститори.
- У друштвима за осигурање структура запослених се континуирано побољшава, развија се домаћа актуарска струка, као професионална подршка развоју и надзору тржишта осигурања.

Позитивне ефекте примјене закона из области осигурања, подзаконских прописа и мјера надзора, које је предузела Агенција, потврђује више квалитативних и квантитативних показатеља, презентованих у овом Извјештају. Подаци и информације, који се односе на сектор осигурања у цјелини у 2010. години, дати у овом Извјештају показују да је:

- остварена премија од 122,6 милиона КМ, са повећањем од 2,19% у односу на претходну годину,
- остварен раст билансне суме за 7% , која износи 245 милиона КМ,
- континуирано повећавана вриједност укупног и акционарског капитала кроз докапитализације и остварену добит, који достиже ниво од 104,6, односно 90,4 милиона КМ,
- обезбијеђена прописана покривеност 50% минималног гарантног фонда, чиме је повећана заштита интереса осигураника и корисника осигурања,
- настављен тренд раста техничких резерви, повећан је степен покривености прописаним облицима улагања и побољшана је структура улагања средстава за покриће техничких резерви,
- ефикасност рјешавања и исплате одштетних захтјева достигла прихватљив ниво,
- сектор у цјелини пословао са нето добитком од 12,8 милиона КМ.
- побољшана реалност и поузданост финансијског извјештавања.

Основне области пословања друштава за осигурање, које у наредном периоду треба унапређивати, су:

- систем интерне ревизије и интерних контролних поступака,
- примјена правила управљања ризицима,
- управљања и контрола трошкова,
- транспарентност и корпоративно управљање,
- коректан однос са осигураницима, корисницима осигурања и трећим оштећеним лицима.